

RÅDETS HENSTILLING**af 8. juli 2014****om Litauens nationale reformprogram for 2014 og med Rådets udtalelse om Litauens konvergensprogram for 2014**

(2014/C 247/13)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker⁽¹⁾, særlig artikel 9, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget fra Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Den 26. marts 2010 godkendte Det Europæiske Råd Kommissionens forslag til en ny strategi for vækst og beskæftigelse, Europa 2020, baseret på en øget samordning af de økonomiske politikker, som fokuserer på de nøgleområder, hvor der skal gøres en særlig indsats for at øge Europas potentiale for bæredygtig vækst og konkurrenceevne.
- (2) På grundlag af Kommissionens forslag vedtog Rådet den 13. juli 2010 en henstilling om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Unionens økonomiske politikker (2010-2014), og den 21. oktober 2010 vedtog det en afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker⁽²⁾, som tilsammen udgør de »integrerede retningslinjer«. Medlemsstaterne blev opfordret til at tage de integrerede retningslinjer i betragtning i deres nationale økonomiske politik og beskæftigelsespolitik.
- (3) Den 29. juni 2012 vedtog medlemsstaternes stats- og regeringschefer en vækst- og beskæftigelsespagt, som udgør en sammenhængende ramme for indsatsen på nationalt plan og på EU-plan samt i euroområdet under anvendelse af alle tilgængelige løftestænger, instrumenter og politikker. De traf beslutning om tiltag, der skal iværksættes af medlemsstaterne, og forpligtede sig navnlig fuldt ud til at nå målene i Europa 2020-strategien og gennemføre de landespecifikke henstillinger.
- (4) Den 9. juli 2013 vedtog Rådet en henstilling⁽³⁾ om Litauens nationale reformprogram for 2013 og afgav sin udtalelse om Litauens ajourførte konvergensprogram for 2012-2016.

⁽¹⁾ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Opretholdt for 2014 ved Rådets afgørelse 2014/322/EU af 6. maj 2014 om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker for 2014 (EUT L 165 af 4.6.2014, s. 49).

⁽³⁾ EUT C 217 af 30.7.2013, s. 51.

- (5) Den 13. november 2013 vedtog Kommissionen den årlige vækstundersøgelse, som markerede starten på det europæiske semester i 2014 for samordning af de økonomiske politikker. Den 13. november 2013 vedtog Kommissionen ligeledes på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 rapporten om varslingsmekanismen⁽¹⁾, hvori Litauen ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse.
- (6) Den 20. december 2013 tilsluttede Det Europæiske Råd sig prioriteterne med henblik på sikring af finansiel stabilitet, finanspolitisk konsolidering og tiltag til fremme af vækst. Det understregede behovet for at fortsætte en differentieret og væksthæmende finanspolitisk konsolidering, genetablere normale lånemuligheder i økonomien, fremme vækst og konkurrenceevne, håndtere arbejdsløsheden og de sociale konsekvenser af krisen og modernisere den offentlige forvaltning.
- (7) Den 1. april 2014 forelagde Litauen sit nationale reformprogram for 2014 og den 22. april 2014 sit konvergensprogram for 2014. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.
- (8) Målet for den budgetstrategi, der er skitseret i konvergensprogrammet for 2014, er at nå den mellemfristede målsætning i 2015 og at opnå et strukturelt overskud på 0,9 % af BNP ved konvergensprogrammets slutning i 2017. Konvergensprogrammet bekræfter den foregående mellemfristede målsætning om et underskud på 1 % af BNP, som afspejler kravene i stabilitets- og vækstpakten. Baseret på den (genberegne-) strukturelle budgetsaldo er det årlige fremskridt i retning af den mellemfristede målsætning på mindst 0,5 % af BNP i 2014 og 2015. Samtidig er der risiko for en afvigelse fra udgiftsbenchmarket i 2015. Samlet svarer tilpasningen i retning af den mellemfristede målsætning stort set til kravene i stabilitets- og vækstpakten. Konvergensprogrammet viser, at gælden falder væsentligt i løbet af programperioden til omkring 35 % i 2017. Overordnet set er det makroøkonomiske scenarie, der danner grundlag for de budgetmæssige fremskrivninger i konvergensprogrammet, realistisk. Dog er der endnu ikke fastlagt konsolideringsforanstaltninger for perioden 2015-2017. Ifølge Kommissionens tjenestegrenes prognose fra foråret 2014 forventes det, at den strukturelle tilpasning i 2014 og 2015 vil være på henholdsvis 0,2 % og 0,6 % af BNP og dermed for 2014 0,3 % af BNP under det krævede fremskridt på 0,5 % af BNP. Desuden er der risiko for, at udgiftsbenchmarket vil udvise en alvorlig afvigelse i 2014 og en yderligere, omend mere begrænset, afvigelse i 2015. På grundlag af vurderingen af konvergensprogrammet og Kommissionens prognose i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 er Rådet af den opfattelse, at der fra og med 2014 er risiko for en væsentlig afvigelse fra tilpasningskursen i retning af den mellemfristede målsætning.
- (9) Skatter, der anses for at være mindre skadelige for væksten, f.eks. ejendomsskat og miljøafgifter, spiller stadig en forholdsvis lille rolle. Skatteindtægterne kommer i vid udstrækning fra indirekte skatter og skat på arbejde, mens miljøbeskatning fortsat tegner sig for en ringe andel. Øgede indtægter fra mere vækstvenlige skatter kunne bruges til at lette skattebyrden for lavtlønnede, særlig lavt kvalificerede. I starten af 2013 blev der foretaget en delvis revurdering af skattesystemet, og regeringen besluttede at justere kapitalbeskatningen, øge skattefradraget for lønindkomster, hvilket indebærer en mere progressiv indkomstbeskatning for lavtlønnede, og hæve punktafgifterne på tobak og alkohol. Alt i alt vil disse foranstaltninger imidlertid få en temmelig negativ virkning på indtægterne. Det er derfor afgørende, at der tages yderligere skridt til at forbedre de offentlige finansers holdbarhed og styrke indtægtssiden. Der er ikke truffet væsentlige foranstaltninger til opfølgning på den landespecifikke henstilling i 2013 om miljøbeskatning. Der er kun gjort begrænsede fremskridt med at styrke den finanspolitiske ramme, da udgiftslofterne stadig ikke er tilstrækkeligt bindende, og der endnu ikke er vedtaget nogen lovændringer. Litauen står fortsat over for udfordringer, når det gælder overholdelsen af skattereglerne, især mht. at bekæmpe moms-svig, bl.a. gennem en forbedret risikostyring. Planen for overholdelse af skattereglerne for 2013-2014 er under gennemførelse, og de første skøn tyder på positive virkninger. I 2013 blev der truffet et sæt foranstaltninger for at styrke overholdelsen af reglerne for moms og punktafgifter. For 2014-2015 er der lanceret en ny målrettet strategi.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

- (10) En ugunstig demografisk udvikling rejser tvivl om Litauens finanspolitiske holdbarhed på lang sigt. Pensionsudgifterne forventes at stige væsentligt og skønnes at nå op på næsten det dobbelte af EU-gennemsnittet om 50 år. Den gradvise forhøjelse af den lovbestemte pensionsalder, der begyndte i 2012, er ikke tilstrækkelig til at holde trit med faldet i arbejdsstyrken og stigningen i den forventede levetid. Desuden tyder den kraftigt stigende fattigdom og alvorlige materielle afsavn blandt ældre mennesker på, at pensionerne ikke er tilstrækkelige. Litauen har gjort vigtige, men isolerede skridt i den rigtige retning, og der er behov for mere vidtgående ændringer for at gennemføre en omfattende reform. Reformen af den anden pensionsøjle er fuldført, men hverken beskæftigelsesordninger eller frivillig pensionsakkumulering er udbredt anvendt. Ud over forhøjelsen af den lovbestemte pensionsalder er også det nødvendigt med foranstaltninger, der fremmer ældre arbejdstageres beskæftigelsesegnethed og ældrevenlige arbejdsmiljøer.
- (11) Mens arbejdsløsheden som helhed er faldet, er den strukturelle arbejdsløshed fortsat høj, hvilket tyder på manglende overensstemmelse mellem udbudte og efterspurgte kompetencer, især når det gælder de lavt kvalificerede. Ungdomsledigheden og andelen af unge, der hverken er under uddannelse, i arbejde eller i lære, er faldende, omend stadig høj. De aktive arbejdsmarkedspolitikkers begrænsede rækkevidde er fortsat et problem, og foranstaltningerne skal iværksættes i rette tid og have større effekt. Manglen på kvalificeret arbejdskraft forventes at blive endnu mere udtalt i fremtiden. For at forbedre de unges beskæftigelsesegnethed er det vigtigt at gøre erhvervsuddannelserne og de videregående uddannelser mere relevante for arbejdsmarkedet og forbedre kvaliteten af praktikpladsordninger og uddannelse på arbejdspladsen i samarbejde med den private sektor, herunder små og mellemstore virksomheder. Deltagelsen i livslang læring er stadig utilstrækkelig. Der er behov for en omfattende gennemgang af arbejdsmarkedsløvgivningen, med inddragelse af arbejdsmarkedets parter, for at finde ud af, hvordan den administrative byrde for arbejdsgiverne kan lettes. Det er især afgørende at kortlægge og ophæve unødvendige restriktioner, der påvirker fleksible kontraktforhold, afskedigelsesbestemmelser og arbejdstidsordninger.
- (12) Trods en nylig forbedring er fattigdom blandt personer i den erhvervsaktive alder fortsat mere udbredt end i Unionen som helhed. Mindstelønnen pr. måned og skattefradraget for lønindkomster er sat op, og dette har afhjulpet visse fattigdomsproblemer. Imidlertid er fattigdom og alvorlige materielle afsavn blandt ældre blevet et drastisk voksende problem i de senere år. I 2012-2013 resulterede pilotforsøget med en kontanthjælpsreform i et lavere antal bistandsmodtagere og lavere udgifter til kontanthjælp. I 2014 blev pilotforsøget udvidet til at omfatte til alle kommuner. Det er nødvendigt, at der tages skridt til at overvåge og evaluere reformens virkninger for de dårligst stillede. Aktiveringsforanstaltningerne for langtidsledige bistandsmodtagere er ikke tilstrækkeligt dækkende. Desuden er de stadig hovedsagelig rettet mod offentlige beskæftigelsesordninger, og de giver således indkomststøtte, men gør ikke modtagerne mere beskæftigelsesegnede. Reformens virkninger for lavtlønnede skal vurderes. Litauen har vedtaget en handlingsplan for øget social inklusion for perioden 2014-2020. Der er dog stadig behov for at fastlægge de vigtigste målgrupper, budgettet og konkrete foranstaltninger med nærmere angivelse af, hvordan målene nås, og hvordan de forskellige ministerier, lokale myndigheder og civilsamfundsaktører, der skal gennemføre handlingsplanen, skal samarbejde.
- (13) Regeringen har siden 2010 gennemført en ambitiøs reform af statsejede virksomheder. I december 2013 blev de endelige retsakter godkendt, som ændrer retningslinjerne om transparens og kræver, at alle statsejede virksomheder fra 2014 forelægger særskilte oplysninger om henholdsvis kommercielle og ikkekommercielle aktiviteter i deres årsberetninger. Der er planlagt en første rapport i august 2014 om den nærmere gennemførelse af denne adskillelse, som burde tillade en mere detaljeret vurdering af, om de ændrede regler er hensigtsmæssige. Antallet af uafhængige bestyrelsesmedlemmer i statsejede virksomheder er imidlertid fortsat lavt, delvis på grund af de retlige begrænsninger, som statslige og kommunale virksomheder er underlagt. Der er stillet forslag om lovændringer, der vil gøre det muligt at udpege uafhængige bestyrelsesmedlemmer i alle statsejede virksomheder. Når adskillelsen af kommercielle og ikkekommercielle aktiviteter og professionaliseringen af bestyrelserne er gennemført fuldt ud, skal det vurderes, om de nye regler fungerer efter hensigten.
- (14) Forbindelserne til elektricitets- og gasnettene i nabolandene er stadig ikke tilstrækkeligt udbyggede, og resultatet er begrænset konkurrence og høje priser. Konkurrencen på de indenlandske markeder er blevet skærpet gennem liberalisering af gas- og elektricitetsmarkederne, men indtil videre har kunderne ikke benyttet sig af deres ret til at skifte leverandør. Regeringen har sat sammenkobling af energinet højt på dagsordenen, men arbejdet er endnu ikke fuldført. Der er afgivet ordre på en vigtig gasrørledning, og

LNG-terminalen i Klaipeda forventes driftsklar i december 2014. Der er gjort visse fremskridt med sammenkoblingen af det litauiske energinet med Unionens energimarked. Endvidere skal energieffektiviteten forbedres. Litauen har gjort visse fremskridt, når det gælder bygningers energieffektivitet, bl.a. med hensyn til investeringer under Jessica-holdingfonden. I 2013 blev der truffet lovforanstaltninger for at fremskynde udnyttelsen af holdingfondens midler. I starten af 2014 var nogle projekter afsluttet, og antallet af nye ansøgninger er steget betydeligt. Lovændringerne består bl.a. i, at varmetilskuddet nedsættes, hvis beboerne nægter at renovere, således at incitamentet til ikke at renovere bortfalder.

- (15) Som led i det europæiske semester har Kommissionen gennemført en omfattende analyse af Litauens økonomiske politik. Den har vurderet det nationale reformprogram og konvergensprogrammet. Den har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og socioøkonomisk politik i Litauen, men også til, i hvor høj grad de er i overensstemmelse med Unionens regler og retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i Unionen, ved at der fra EU-plan gives input til kommende nationale beslutninger. Kommissionens henstillinger som led i det europæiske semester er afspejlet i henstilling 1-6 nedenfor.
- (16) På baggrund af denne vurdering har Rådet gennemgået konvergensprogrammet, og dets udtalelse ⁽¹⁾ afspejles især i henstilling 1 nedenfor,

HENSTILLER, at Litauen i perioden 2014-2015 træffer foranstaltninger med henblik på følgende:

1. Styrke budgetforanstaltningerne i 2014 i betragtning af, at væksten i udgifterne overstiger udgiftsbenchmarket, og at der ifølge Kommissionens tjenestegrenes prognose fra foråret 2014 er ved at opstå en kløft på 0,3 % af BNP, for så vidt angår den strukturelle indsats, hvilket tyder på, at der er risiko for en væsentlig afvigelse i forhold til den præventive del af kravene i stabilitets- og vækstpakten. Styrke budgetstrategien i 2015 for at sikre, at den nødvendige tilpasning på 0,5 % af BNP i retning af den mellemfristede målsætning nås. Derefter sikre, at den mellemfristede målsætning opfyldes. Supplere budgetstrategien med en yderligere styrket finanspolitisk ramme, særlig ved at sørge for bindende udgiftslofter, når den mellemfristede budgetramme fastlægges. Gennemgå skattesystemet yderligere og overveje at øge de skatter og afgifter, der hæmmer væksten mindst, f.eks. periodiske ejendomsskatter og miljøafgifter, samtidig med at overholdelsen af skattereglerne fortsat forbedres.
2. Vedtage og gennemføre lovgivning om en omfattende reform af pensionssystemet. Navnlig kæde den lovbestemte pensionsalder sammen med forventet levetid, begrænse adgangen til førtidspension, etablere klare regler for indeksring af pensioner og fremme anvendelsen af supplerende opsparingsordninger. Understøtte pensionsreformen med foranstaltninger, som øger ældre arbejdstageres beskæftigelsesegnethed.
3. Sikre, at aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger målrettes bedre mod langtidsledige og lavt-kvalificerede arbejdstagere. Forbedre arbejdsløshedsydelse dækning og tilstrækkelighed og kæde dem sammen med aktivering. Rette op på en vedvarende manglende overensstemmelse mellem udbudte og efterspurgte kompetencer ved at gøre uddannelserne mere arbejdsmarkedsrelevante bl.a. på grundlag af kvalifikationsprognoseordninger og fremme livslang læring. Sætte særligt ind på at tilbyde praktikpladser af høj kvalitet, andre former for uddannelse på arbejdspladsen og styrke partnerskabet med den private sektor for at øge de unges beskæftigelsesegnethed. Undersøge, om arbejdsmarkedslovgivningen er hensigtsmæssig, navnlig for så vidt angår rammerne for ansættelseskontrakter og arbejdstidsordninger, i samråd med arbejdsmarkedets parter.
4. Sikre, at der ydes tilstrækkelig bistand til de dårligst stillede og fortsætte med at styrke sammenkædningen af kontanthjælp med aktiveringsforanstaltninger.
5. Fuldføre gennemførelsen af reformen af statsejede virksomheder som planlagt, særlig ved at fuldføre adskillelsen af kommercielle og ikkekommercielle aktiviteter, yderligere professionalisere bestyrelserne og nøje overvåge, at reformkravene overholdes.

⁽¹⁾ I henhold til artikel 9, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1466/97.

6. Intensivere foranstaltningerne til forbedring af bygningers energieffektivitet gennem en hurtig gennemførelse af holdingfonden. Fortsætte udviklingen af både elektricitets- og gasforbindelser til nabomedlemsstaterne for at diversificere energikilderne og styrke konkurrencen gennem en bedre integration af Østersølandenes energimarkeder.

Udfærdiget i Bruxelles, den 8. juli 2014.

På Rådets vegne

P. C. PADOAN

Formand
